

Оксана Супронюк

Київ (Україна)

**ЖУРНАЛ «НОВА УКРАЇНА» (ПРАГА, 1922–1928)
У ФОРМУВАННІ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ І СВІДОМОСТІ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЮДИНИ**

Одним з особливо цінних у фонді періодичних видань Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського є журнал «Нова Україна», який виходив у Празі у 1922–1928 рр. Він став одним з головних періодичних видань всієї української політичної еміграції 1920-х рр. в Європі, запорукою збереження національної ідентичності українців за кордоном.

Журнал – складний для аналізу. До сьогодні мало введений в науковий обіг. Не існує синтетичних праць з повним комплексним аналізом його значення в історії культури. Найбільш глибоким дослідженнями його значення в історико-політичному контексті історії України є вказані статті Н. Брайлян та О. Сухобокової.

Дослідження заявленої теми є доцільним і актуальним, оскільки до цього часу висвітлення цього комплексу питань на сторінках даного часопису не було предметом спеціальної уваги дослідників.

«Нова Україна» на своїх сторінках фактично подає історичний зріз тієї епохи. Інформаційне наповнення журналу «Нова Україна» дає розуміння, що ми маємо майже 100-річний період фактично гібридної війни Росії проти України. Україна завжди була головним енергетичним ресурсом російської імперії, субстратом, на якому виникала більшість їх досягнень, тому вона ніколи не випускала її зі своїх тісних імперських обіймів.

Питання розвитку української культури, книговидання на сторінках часопису. Стан в материковій Україні і в еміграції (невивченість розвитку комплексу цих проблем в еміграції). Теза В. Винниченка про те, що у 1920-тих рр. – «Царська Москва до-

бре знала, що тільки забивши до смерті українську націю, можна забезпечити собі з нею такий «союз», який їй потрібний. Царизм знав, що треба ціляти власне в серце нації: в її культуру, в мову, школу, свідомість. <...> Основне завдання лишилось і лишається в Москві те саме: тим чи іншим способом, одверто чи приховано, <...> нищити ґрунт, стихію, викорінити національну українську свідомість».

Діяльність Українського громадського видавничого фонду у Празі та «Видавництва української молоді» Берліні по збору коштів на видання україномовних книжок – як паросток початку волонтерського руху українців, який буйним квітом проріс в Україні у 2014-му під час революції гідності.

Відображення картини розвитку українознавства й культурного будівництва на сторінках «Нової України» не очима советської України, а очима емігрантського середовища.

Проблема державотворення й формування свідомості нової української людини в освітленні лідерів часопису М. Шаповала, Н. Григорієва. Їх зусилля «розганяти темряву в головах простого українського народу».

Висновок з втілення в життя програми очільників часопису – в нас, українського народу, залишається те ж завдання, що було майже 100 років тому, озвучене на сторінках «Нової України»: «стати не статистичною більшістю в своїй країні, а культурною й політичною більшістю, енергетично потужною і історично спроможною будувати незалежну самодостатню українську державу».

Список основних джерел та літератури:

1. Брайлян Н. Журнал «Нова Україна» (Прага, 1922–1928 рр.) про завдання української еміграції / Н. Брайлян // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики / НАНУ, Львів. нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника. – Львів, 2008. – Вип. 1 (16).

2. Сухобокова О. Часопис «Нова Україна» у Празі (1922–1928): до 90-ї річниці заснування / О. Сухобокова // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика: Збірник статей. – К., 2013. – Вип. 18.